

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 11/06/2024 11:18
Sayı: E-120.07.03-1442312
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

7/6133
GK 44

ACELE

Sayı : E-72079556-610-11701443

Konu : Soru Önergeleri (7/6133)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.11.2023 tarihli ve 1324697 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin KOCAMAZ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/6133 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/6133 Cevap Metni (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: A691C4DB-C17D-473D-B9E8-B7E82DCBC44E

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No: (312) 705 73 30

Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin KOCAMAZ'a Ait 7/6133 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik olarak başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımız engelli vatandaşlarımıza yönelik yardım programlarıyla yıllar içerisinde daha fazla ihtiyaç sahibi engelli vatandaşımıza ulaşmaktadır.

Bakanlığımızca 2022 sayılı Kanun kapsamında %40 ve üzeri oranda engelli raporu olan, sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Aylığı; 18 yaşından küçük özel gereksinim düzeyi en az hafif düzeyde olan veya %40 ve üzeri oranda engelli olan yakını bulunan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Yakını Aylığı bağlanmaktadır.

2022 sayılı Kanun kapsamındaki yaşlı ve engelli aylıklarına ilişkin artışlar, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu doğrultusunda, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Mali ve Sosyal Haklar Genelgesinde yer alan memur aylık katsayısına göre belirlenmekte, artış oranı söz konusu gösterge artışı oranında uygulanmaktadır.

Öte yandan 2828 sayılı Kanunun Ek 7 nci maddesi kapsamında yürütülmekte olan evde bakım yardımı Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği çerçevesinde uygulanmaktadır. 2828 sayılı Kanunda; "Bakıma ihtiyacı olan engellilere evde bakımına destek için (10.000) gösterge rakamı ile memur aylık katsayısının çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar aylık sosyal yardım yapılır." hükmü yer almaktadır. Bu hüküm çerçevesinde engelli bireyler adına yapılacak olan sosyal yardım tutarı belirlenmektedir. 2024 yılı Ocak ayı itibarıyla bir engelli için her ay ödenen yardım tutarı 7.608,71 TL'dir.

Bu çerçevede memur maaşlarındaki artışlar yaşlı ve engelli aylıkları ile evde bakım yardımlarına da yansıtılmakta olup, bu kapsamda 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla ödenen tutarlar artırılabacaktır.

Çalışma hayatı, herkes için olduğu gibi engelli bireyler açısından da toplumsal yaşamda yer almanın en temel araçlarından biridir. Engelli bireylerin istihdam edilmesinde kota yöntemi ana yöntem olarak uygulanmakta olup, bu yöntem ek olarak istihdam modellerini çeşitlendirmek üzere çalışmalar devam etmektedir.

2008 yılında yapılan yasa değişikliği ile kota kapsamında çalıştırılan engellilerle, korumalı işyerlerinde çalıştırılan engellilerin sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamının, kontenjan fazlası isteğe bağlı çalıştırılan engellilerin sigorta primine ait işveren hissesinin ise yüzde ellisinin Hazine tarafından karşılanması sağlanmıştır.

Bakanlığımız tarafından, engelli bireylerin kamu sektöründe daha verimli bir şekilde istihdam edilmelerini desteklemek amacıyla alınması gereken tedbirlere yönelik 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (a) fıkrası kapsamında çalıştırılan engelli bireylerin çalışma ortamında karşılaştıkları güçlükler, bulundukları kadroda sorumluluklarını yerine

getirmede verimliliklerini olumlu veya olumsuz yönde etkileyen etmenleri kapsayan verileri toplamak ve bu veriler ışığında konunun mevzuat ve uygulama açısından incelenmesi amacıyla 2014 yılında “Kamuda Engelli İstihdamının Analizi” araştırması yaptırılmıştır. Yapılan araştırma ile sadece yardımcı hizmetler kadrosunda yer alan engelli memurların değil tüm engelli memurların çalışma ortamında karşılaştıkları güçlükleri, bulundukları kadroda sorumluluklarını yerine getirmede verimliliklerini olumlu veya olumsuz yönde etkileyen etmenleri kapsayan veriler toplanmış, bu veriler ışığında konunun mevzuat ve uygulama açısından incelenmesi yapılmıştır.

2012 yılından itibaren engelli bireylerin memur olarak istihdam edilmeleri için EKPSS gerçekleştirilmektedir. Bu etkiyle de engelli memur sayısı yaklaşık 12 kat artmıştır.

2014 yılında mevzuat değişikliği ile özel sektörde engelli istihdamının artırılmasının teşvik edilmesi için yükümlü olmadığı halde engelli çalıştıran işverenler ve kota fazlası engelli çalıştıran işverenler için sigorta primi destek miktarının %50’den %100’e artırılması sağlanmıştır.

İş Kanunu’na göre, çalıştırılmayan her engelli kadrosu için 20.901,00 TL idari para cezası uygulanmaktadır.

İşgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan engelliler için korumalı işyeri modeli ile engelli bireylerin özel sektörde istihdamı desteklenmektedir. Çalışma ortamının özel olarak düzenlendiği korumalı işyerlerine ilişkin Yönetmelik 26 Kasım 2013 tarihinde yürürlüğe girmiş olup korumalı işyerleri için zihinsel veya ruhsal engelli istihdamı şartı getirilmiştir. Alanda elde edilen deneyimler ve yaşanan sorunlar değerlendirilerek Yönetmelikte değişikliğe gidilmiş, 2022 yılında yayımlanan yeni Yönetmelik ile korumalı işyerlerinde çalıştırılması zorunlu engelli sayısı 8’den 5’e düşürülmüş, bütünleşmenin desteklenmesi amacıyla da engelli olan ve engelli olmayan çalışan oranları %50 olarak eşitlenmiştir.

30 Nisan 2016 tarihinde yürürlüğe giren yönetmelik ile korumalı işyerlerinde çalışan engellilerin ücretlerine karşılık işverene yapılacak ödeme hakkında düzenleme yapılmış, korumalı işyerlerinin açılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik vergi kolaylıkları sağlanmıştır. Bu işyerlerinde çalıştırılan engellilerin işsizlik sigortası işveren payı Hazinece karşılanmaktadır.

Ayrıca 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi’nin uygulama aracı olan ve ilgili tüm tarafların katılımıyla hazırlanan ilk Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı’nda “Ekonomik Güvence” politika alanı altında yer alan “*Engelli bireyler açısından açık, bütünleştirici ve erişilebilir istihdam imkânlarının geliştirilmesi*” hedefine yönelik belirlenen:

“Çalışma ve istihdam hakkına ilişkin mevzuatın; iş ilanları ve başvuru formları dâhil işe alım süreçleri, istihdam edilme koşulları, istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi ile sağlıklı ve güvenli çalışma şartlarını kapsayacak şekilde engelli bireyler açısından kapsayıcı ve erişilebilir bir anlayışla revize edilmesi” eylem alanı kapsamında belirlenen faaliyetler sorumlu ve ilgili kurum ve kuruluşların tarafından hayata geçirilmeye başlanmıştır. Yapılan faaliyetlere ilişkin yıllık raporlar kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Bununla birlikte engelli bireylerin istihdam edilmesinde kota yöntemi dışında kullanılan tahsis, sınırlı tahsis, işe girmede öncelik tanınması ve esnek veya evden çalışma/çalıştırma gibi alternatif yöntemler bulunmaktadır. Ülkemizin değişen ve gelişen şartlarına uygun olacak şekilde tüm tarafların talepleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak Bakanlığımızca sürekli değerlendirilmeler yapılmaktadır.